

ДО ВСС-3646 09.04.2021

СЪДИЙСКА КОЛЕГИЯ НА
ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА СЪДИЙСКА КОЛЕГИЯ НА ВИСШ
СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

Представям отговори на въпросите, зададени от Биляна Гяурова – Вегертседер – директор БИПИ, към кандидата за заемане на длъжността Административен ръководител – председател на Военно – апелативен съд – полк. Румен Любенов Петков.

Гр. София.

09.04.2021 г.

С уважение:

/полк. Румен Петков/

ДО

**СЪДИЙСКА КОЛЕГИЯ НА
ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ**

Отговори на въпроси към Румен Петков, кандидат за заемане на длъжността Административен ръководител – председател на Военно – апелативен съд, зададени от Биляна Гяурова – Вегертседер – директор БИПИ

Въпроси към двамата кандидати:

1. Въпрос: СК при ВСС прие т. нар. 4-ти радикален вариант за реформиране на съдебната карта. Какво мислите за него?

Отговор: Този вариант е приет с решение на СК на ВСС от 19.01.2021 г. и предвижда промяна в структурата на съдилищата и промяна на родовата подсъдност на делата и промяна на броя на съдиите в районо, окръжно и апелативно ниво. Заявената му цел е преодоляване на диспропорциите в съдебната система, като се изравни натовареността на съдилищата и се постигне специализация на съдиите, както и повишаване качеството на правосъдието. Идеята е масово районните съдилища да станат териториални отделения, които да разглеждат т. нар. леки дела – обезпечения, дела по СК, заповедни производства, дела за защита от домашно насилие, охранителни производства и др. Предвижда се окръжните съдилища да станат основно първоинстанционни, като голяма част от съдиите от районните съдилища ще бъдат повишени в окръжните съдилища, а от окръжните ще бъдат повишени в апелативните. Съответно, това може да стане само след промяна на родовата подсъдност на делата.

Този вариант реално не засяга специализираното военно правосъдие, както структурно, така и във връзка с подсъдността на делата. При нас като първа инстанция делата се разглеждат от първоинстанционни военни съдилища с ранг на окръжни. Като втора инстанция по тези дела винаги е предвиден Военно – апелативният съд, а като трета в законоустановените случаи – ВКС. Тъй като във ВКС вече не съществува Военна колегия, произнасянето на граждански дела като последна инстанция реално

представлява форма на граждански контрол върху военното правораздаване.

Личното ми мнение по въпроса е, че в момента някои от районните съдилища са свръхнатоварени, докато в други постъплението на делата е минимално. Свръхнатовареността от своя страна снижава качеството на правораздавателната дейност, в стремежа за решаване на делата в разумни срокове, а липсата на дела пък води до демотивация и деквалификация на колегите. В момента е налице и трудно кариерно израстване, тъй като конкурсите в сегашния им вариант продължават с години.

Въпросът за необходимостта от структурна реформа в съдилищата е многократно поставян за разглеждане и обсъждане през годините на всички нива на компетентност и намирам, че е крайно време да бъдат предприети реални действия за решаването му. Наясно съм с отправените към вариант 4 критики, но според мен към настоящия момент той е удачен и следва да бъде пристъпено към законодателни промени за въвеждането му.

Структурата на съдебната система и правораздавателната дейност в настоящия им вид вече не отговарят на обществените нужди и затова са необходими радикални промени в тях. Имам доверие на преценката на членовете на СК на ВСС и съм сигурен, че решението е взето след сериозни анализи и дебати, затова поддържам вариант 4 за реформиране на съдебната карта.

2. Въпрос: Смятате ли, че избраните за административни ръководители следва да преминават обучение по Кодекса за етично поведение на българските магистрати с оглед на правилата за тях, разписани в него?

Отговор: Винаги съм бил привърженик на тезата, че обученията, които се провеждат в съдебната система, са необходими и допринасят позитивно за развитието на обучаващите се. Подобно обучение би било полезно за административните ръководители, избрани за първи път като такива. Добрият ръководител в съдебната система следва да има познания не само в правораздавателната дейност, но и в области като управление на колектива, комуникация със съдиите и служителите, както и осъществяване на връзките с външни на органа структури и лица /вкл.

журналисти, във връзка с осигуряване достъпа до обществена информация/.

3. Въпрос: Каква е ефективността на етичните комисии по места в органите на съдебната власт?

Отговор: Във Военно-апелативния съд тази комисия винаги е функционирала нормално. Бил съм член на същата, а когато нямаше необходимия брой съдии за сформирание на етична комисия съм бил член на етичната комисия във ВКС. В момента съм резервен член на комисията във Военно – апелативния съд. Становищата на комисията според мен винаги са били обективни и са отразявали реално нравствените качества на съдиите, в отговор на поставените към комисията задачи. Според мен колегиалността не е пречка за обективността на членовете на етичната комисия.

4. Въпрос: Как административният ръководител може да бъде полезен на съдията – наставник?

Отговор: Във Военно – апелативния съд няма съдия – наставник, тъй като не сме имали и нямаме младши съдии. В момента младши съдии няма и във военните съдилища – Сливен, Пловдив и София. По принцип, би трябвало административният ръководител да има преки впечатления от работата на съдията-наставник с младшия съдия, да следи отправените от наставника препоръки и напредъка на младшия съдия, както и да предприема в случай на необходимост промени в служебните задачи на последния /намаляване или увеличаване на заетостта му с определен вид дейност, разпределението на съдебни състави и др. дейности.

Намирам, че длъжността на младши съдия е удачна форма за придобиване на знания и умения от юристите и възможност за навлизането им в съдебната система като подотвентни съдии.

5. Въпрос: Какво е Вашето мнение за Единната информационна система на съдилищата /ЕИСС/?

Отговор: Считаю, че е необходима такава система. От много време се обсъждат различни варианти, през годините имаше въведени различни

системи в отделните съдебни органи. Единността на информационната система ще допринесе за уеднаквяване на начина на изготвяне и съхранение на информацията по делата. Със системата ще се постигне по-бърз достъп до електронните масиви и ще се улесни извършването на справки по делата и създаването на електронно правосъдие.

От 01.08.2020 г. Военно – апелативният съд използва тази система и моето впечатление е, че същата е полезна. Работи се по усъвършенстването ѝ, с оглед отправените критики към нея. Направени са над 60 вида корекции до момента от разработчиците и в резултат на това използването на системата стана много по-лесно. Имам преки впечатления, че с течение на времето съдебните служители и съдиите работят все по-самоуверено и по-добре с нея.

Категорично подкрепям въвеждането на Единната информационна система на съдилищата /ЕИСС/ и съм сигурен, че работата с нея ще улесни съдиите и служителите в обработката и администрирането на делата. Електронните досиета ще улеснят и страните по делата при извършването на справки, като във Военно – апелативния съд тази услуга е въведена и работи добре.

6. Въпрос: СК на ВСС прие Концепция за въвеждане на задължителна медиация по някои видове дела. Смятате ли, че подобно предложение би спомогнало за утвърждаването на медиацията като алтернативен способ за разрешаване на спорове?

Отговор: Медиацията е алтернативен способ за доброволна и поверителна процедура за извънсъдебно разрешаване на спорове, при която трето лице – медиатор, подпомага спорещите страни да постигнат споразумение. Намирам, че тя е добра възможност за разрешаване на спорове и като такава следва да намира все по-широко приложение в случаите, когато е възможно постигане на споразумение между страните. Медиацията се прилага по граждански, търговски, трудови, семейни и административни спорове, свързани с права на потребители, и други спорове между физически и/или юридически лица, включително и когато са презгранични. Посочено е в Закона за медиацията, че тя се провежда и в случаите, предвидени в Наказателно-процесуалния кодекс, но за момента няма регламентирана процедура в този нормативен акт.

Медиацията е алтернатива на правораздаването и целта ѝ е утвърждаване на културата на споразумението като начин на разрешаване на споровете, а необходимостта от приложението ѝ е застъпена в приетата с решение по т. 20 от Протокол № 4/09.02.2021 г. на СК на ВСС Концепция за въвеждане на задължителна съдебна медиация по граждански и търговски дела. Като гражданин и юрист подкрепям все по-широкото въвеждане на медиацията, но естествено приложението ѝ в наказателното правораздаване би следвало да се ограничи само до производствата от частен характер, при които поначало е възможно постигане на спогодба между страните. Медиацията би могла да бъде приложена и когато привличането към наказателна отговорност е поставено в зависимост от волята на пострадалото лице /напр. в някои от случаите на ПТП/.

Въпроси към полк. Румен Петков:

1. Въпрос: На 08.06.2020 г. в НС беше внесен законопроект за изменение и допълнение на НПК, с който се предлага разширяване на подсъдността на военните съдилища в няколко направления. Смятате ли, че така направените предложения за законодателни промени биха довели до действително увеличаване на натовареността на военните съдилища?

Отговор: С внесения законопроект се предвижда военните магистрати да гледат освен предвидените към момента в НПК дела и тези, както следва:

делата за престъпления, извършени от служителите на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ по чл. 19, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража и от служителите на Главна дирекция „Охрана“ при Министерството на правосъдието при или по повод изпълнение на службата им;

делата, извършени от граждански лица в три хипотези:

- по глава пета от особената част на Наказателния кодекс, когато предмет на престъплението е имущество на Министерството на отбраната, Българската армия, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната, Държавна агенция „Национална сигурност“, Държавна агенция „Разузнаване“ и Национална служба за охрана;

- по глава осма, раздел 1 – чл. 269 – 270 и чл. 273 – 277, когато деянието е насочено срещу дейността на органите по ал. 1, раздел III – във връзка с престъпления, делата по които са подсъдни на военните съдилища и раздел IV – чл. 304 – 304в и чл. 305 – 307, когато деянието е свързано със службата или функцията на лицата по ал. 1 от особената част на Наказателния кодекс;
- и по глава дванадесета от особената част на Наказателния кодекс.

Компетентността на военните съдии се разширява и с новата ал. 4 на чл. 396 НПК, в която се предвижда, че на тях са подсъдни и делата за престъпления, извършени от граждански лица на територията на обекти, имоти, съоръжения и превозни средства на Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия.

Внесените промени в закона са обосновани с доводи за това, че девоенизацията на служителите на Главна дирекция „Охрана“ при МП и ГД „ИН“ на практика не е променила спецификата на работата им. Предложението военните магистрати да гледат дела и срещу граждански лица в определени хипотези вносителите на законопроекта обосновават с необходимостта от защита на имуществото на посочените структури - чиито задачи са свързани с отбраната на страната и защитата на националната сигурност; с нуждата от правилно и законосъобразно функциониране на дейността на държавните органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции; и с необходимостта от защита от посегателства върху отбранителната способност на Републиката, против информацията, представляваща държавна тайна и против чуждестранната класифицирана информация.

С девоенизацията през 2008 г. на служителите на различни структури компетентността на военните магистрати беше значително ограничена и на практика това доведе до резкия спад на постъпленията във военните първоинстанционни съдилища и съответно – на постъпленията във Военно – апелативни съд.

Аз не мога да прогнозирам по какъв начин ще се отрази на постъпленията на делата евентуалното поставяне в компетентността на военните съдилища на делата за престъпления, предвидени в посочения законопроект за изменение и допълнение на НПК. Вероятно в случай, че законопроектът бъде одобрен от НС – цялостно или в някоя негова част, логично ще последва увеличение на постъпленията. Без цялостен анализ на

статистическите данни в гражданските съдилища по делата, образувани за посочените в законопроекта престъпления, обаче, не мога да се ангажирам с предвиждане за конкретната промяна в натовареността. Във всички случаи броят на служителите в структурите, за които се предлага допълнително да бъдат подсъдни на военните съдилища е значителен, което означава, че може да се очаква повишение броя на делата. Следва да се има предвид също, че тези субекти имат специални знания и контакти, и подобни дела винаги са с фактическа и правна сложност, а така също и обемни.

2. Въпрос: На стр. 8 от Вашата концепция посочвате, че е съществувала практика за провеждане на работни съвещания на съдиите от Военно – апелативния съд, на които са се обсъждали причините за отмяна или изменение на съдебните актове на военните съдилища. Какви са причините за преустановяването на тази практика?

Отговор: Практиката за провеждане на работни съвещания на съдиите във Военно – апелативния съд, за обсъждане на причините за отмяна или изменение на съдебните актове на военните съдилища, съществуваше още от създаването на Военно – апелативния съд.

С въвеждането през месец март 2020 г. на ограничения, поради обявена извънредна епидемична обстановка на територията на Република България, свързана с разпространението на COVID-19, на основание Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на НС от 13.03.2020 г., и за преодоляване на последиците, и съгласно Правила и мерки за работа на съдилищата в условия на пандемия, приети с решение на СК на ВСС, бяха въведени ограничения относно осъществяване на контактите между работещите в съдилищата и беше забранено провеждането на масови мероприятия, в това число присъствени работни съвещания. По тази причина такива не бяха провеждани. Беше проведено само едно Общо събрание, на друга тема, посредством мобилното приложение „Viber“.

Практиката за обсъждане на актовете на военните съдилища беше преустановена във Военно – апелативния съд около една година преди въвеждането на мерките, тъй като от страна на ръководството на съда не

бяха свиквани работни срещи с такава тема. Не са ми известни причините за това.

3. Въпрос: На стр. 14-15 от Вашата концепция, като аргумент за необходимостта от съществуването на военните съдилища сте посочили кризата с COVID-19, въведеното извънредно положение и по-специално правомощията на военнослужещите за оказване на съдействие при прилагането на противоепидемичните мерки и ограничения. Как бихте коментирали това свое виждане близо година по-късно? Смятате ли, че настъпилите в страната промени вследствие на пандемията са се отразили по някакъв начин на натовареността на военните съдилища?

Отговор: По времето, когато изготвих концепцията си /месец март на 2020 г./ човечеството тъкмо се беше сблъскало с нов и непознат враг, чиито възможности и нанасяните от него поражения не бях известни. Не беше ясно по какъв начин ще се води борбата срещу него. Нямахме практика какви лекарствени препарати да се ползват, липсваше и ваксина срещу вируса. Затова се тръгна по традиционния начин, използван от векове – карантиниране, чрез ограничаване на контактите на определени лица, на групи от хора и дори спиране на придвижването между отделните населени места. Това доведе и до затваряне на границите между отделните държави в Европейския съюз и извън него. Бяха спрени за известен период от време и транспортните връзки, което доведе до проблеми с товарните автомобили по държавните граници. Силно се ограничи търговията на храни и стоки между държавите на европейско и световно ниво.

В някои държави, както съм посочил в концепцията си, армията беше активно приобщена и подкрепяна за роля в спазването на наложените ограничителни мерки на населението. Здравната система на страната ни беше под натиск и изключително натоварена на няколко пъти, почти до предела на възможностите си. За изминалия период едва ли има семейство, което да не е засегнато от тази пандемия. Много хора загубиха битката с вируса, в това число медицински работници. Като гражданин се радвам, че до момента не се е наложило армията, която има готовност да се включи в помощ на МВР и на здравните работници, да взема участие в преодоляване на тежката обществена, икономическа и здравна криза, породена от COVID-19.

Смятам, че настъпилите в страната промени вследствие на пандемията се отразиха на работата на военните съдилища, включително на Военно – апелативния съд, в две насоки.

Беше преустановено за известен период от време разглеждането на насрочените наказателни дела. Това наложи отлагането им за други дати и провеждане на заседанията при условията на пандемия – с ограничаване на публичността и със стриктно спазване на протиепидемичните мерки за защита /дезинфекция на съдебните зали, използване на предпазни средства и др./

На следващо място, много от страните по делата се разболяха от вируса или бяха поставени в условията на карантина поради контакти с вирусоносители. Вирусът не подмина и служителите в съдебната система. Това допълнително утежни разглеждането на съдебните процеси и ги отложи във времето.

Всичко това наруши ритмичността на разглеждането на делата, като се търсеха оптимални варианти за организацията по призоваването и присъствието на страните в съдебни заседания. Традиционно военните съдилища разглеждат делата в кратки срокове, което в тези условия обективно нямаше как да се случи.

Личните ми впечатления са, че настъпилите в страната промени поради пандемията от COVID-19 не се отразиха съществено на броя постъпили дела във военните съдилища и на натовареността на военните магистрати.

Породената от присъствието на COVID-19 криза, в това число икономическа, продължава и в момента в световен мащаб. Обичайното ни ежедневие е безвъзвратно променено, все още се налага използването на предпазни средства и ограничаване на контактите между хората и държавите.

Кривата показва, че е добре всички да има допълнителен ресурс, който да е на разположение на обществото в случай на необходимост. аз смятам, че такъв ресурс може да бъде Българската армия, с наличния личен състав и техническата си обезпеченост.

09.04.2021 г.
гр. София

С уважение:
/полк. Румен Петков/